

هرساله آمارهای مختلفی در رابطه با سقط جنین در کشورمان مطرح می‌شود

تمام آمار سقط جنین در ایران تخمینی است

زینب موزوقی خبرنگار گروه نقد روز

تقریبا هرچند وقت یک‌بار، آمار سقط جنین در کشورمان خبرساز می‌شود. روز گذشته رئیس جمهور کشورمان در سیزدهمین همایش ملی نخبگان با توجه به اظهارات یکی از حضار در این همایش در رابطه با وضعیت سقط جنین در کشور گفته بود: «موضوع سقط جنین یکی از موضوعات رنج‌آور است؛ این یک قتل و کشتن نفس محترمه از نظر فقهی است. شیوه‌ای که امروز در دنیا و جلوه‌هایی از آن در کشور ما انجام می‌گیرد باید جلوگیری شود. بنده به وزیر مربوطه دستور دادم که یک بخش ویژه فعال شده و ساحت‌های مختلف دنبال شود. در این زمینه، یک بخش فرهنگ‌سازی است که خطرات آن برای همگان تبیین شود، بخش دیگر حوزه درمان است که باید ساماندهی انجام بگیرد. سقط جنین یکی از اولویت‌های جدی کشور است و باید مورد رسیدگی قرار بگیرد. همگان باید فکر کنند تا این قتل نفس رخ ندهد. یکی از ابعاد آن جمعیت است و آثار وضعی متعددی دارد و در قرآن کریم نیز درباره قتل نفس اشارتی داریم که مورد نگرهش است. باید پیشگیری و برخورد لازم درباره سقط جنین انجام بگیرد.»

با وجود اینکه روز گذشته، رئیسی در سخنانش به هیچ آماری اشاره نکرد اما به‌رحال این پرسش مطرح می‌شود که چرا رئیس‌جمهور سقط جنین را یکی از اولویت‌های جدی کشور خوانده است؟ مگر چه آماری در رابطه با سقط جنین در دست است که امروز سقط جنین به یکی از اولویت‌های جامعه تبدیل شده است؟

برخلاف میل بعضی از مسئولان این حوزه اما متأسفانه این واقعیت وجود دارد که هیچ آمار متقن، جامع و قابل استنادی از سقط جنین در کشورمان وجود ندارد.

از ۱۰۰ هزار تا ۶۵۰ هزار!

محمد مهدی آخوندی، رئیس انجمن علمی جنین‌شناسی ایران، شهریور ۹۰؛ آمار سالانه بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار سقط جنین غیرقانونی را تایید کرده و گفته بود: «آمار دقیقی از سقط جنین در دست نیست، چون عمده دلیل این اتفاق تلخ به‌صورت زیرزمینی و غیرقانونی صورت می‌گیرد و قطعا بر آمارهای گذشته تاثیر می‌گذارد اما آمار موثقی درمورد حدود ۷۰۰ هزار سقط در سال را هم دیده‌ام که در رسانه‌ها هم اعلام کردم و حتما این میزان بیشتر هم شده است.» در همان سال باقر لاریجانی، معاون آموزشی سابق وزارت بهداشت و نایب‌رئیس شورای عالی اخلاق پزشکی کشور، یکبار آمار ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار سقط را در سال ۱۳۹۶ مطرح کرد و بهمن ۱۳۹۸ گفت: «سالانه حدود ۴۵۰ هزار سقط جنین قانونی و غیرقانونی در سطح کشور انجام می‌شود.» همچنین عباس مسجدی بهمن‌ماه ۱۳۹۸ اعلام کرد که در سال ۱۳۹۷ با توجه به مولفه‌های حقوقی، فقهی و پزشکی، ۱۲ هزار پرونده ارجاع شده که در ۹۷۰۰ مورد به دستور سقط منجر شده است. او گفته بود که براساس آمار غیررسمی که مسئولان وزارت بهداشت اعلام می‌کنند، حداقل حدود ۱۲۵ هزار سقط جنین غیرقانونی وجود دارد. مسجدی اردیبهشت ۱۴۰۰ نیز اعلام کرده در سال ۱۳۹۹، ۱۱ هزار و ۵۳ مورد پرونده سقط جنین درمانی در سازمان پزشکی قانونی تشکیل شده که نسبت به سال پیش از آن، کاهش ۲٫۷ درصدی داشته و از این تعداد، در ۸۵۲۰ مورد مجوز برای سقط جنین صادر شده است. وی تاکید کرده سقط غیرقانونی در حوزه مسئولیت پزشکی قانونی نیست. پس از آن آذرماه ۱۴۰۰ هم صالح قاسمی، دبیر مرکز مطالعات جمعیت گفته بود: «آمار سقط در ایران از ۳۷۰ هزار مورد تا ۵۳۰ هزار مورد در تحقیقات مختلف گزارش شده که هر کدام از این اعداد بسیار بالاست و این معادل ۴۰ درصد تعداد تولد‌های کل کشور است و در نتیجه اصلا توجیه ندارد.»

تا اینکه اردیبهشت‌ماه امسال فاطمه محمدبیگی، نماینده قزوین و عضو کمیسیون بهداشت و درمان و رئیس فراکسیون جوانی جمعیت مجلس، در همایش روزملی جمعیت در بیمارستان نجمیه ادا کرد که سالانه ۲۵۰ تا ۶۵۰ هزار سقط جنین در کشور رخ می‌دهد. محمدبیگی با اعلام آمار سالانه ۲۵۰ تا ۶۵۰ هزار سقط جنین، از علما درخواست کرده بود تا حرمت سقط جنین را بیش از پیش برای مردم تبیین کنند. به گفته او، ۸۵ درصد سقط‌جنین‌ها در خود خانواده و توسط پدر و مادر و با آموزش‌های فضای مجازی یا مصرف داروهای قاچاق شده انجام می‌شود. محمدبیگی گفته بود که اگر حتی ۱۰ درصد در پیشگیری از سقط جنین موفق باشیم ۲۵ تا ۶۵ هزار نفر را به جمعیت کشور اضافه می‌کنیم؛ در این راستا پویش «نفس برای نجات از سقط جنین» که به آموزش و مشاوره برای پیشگیری از سقط می‌پردازد تا ۷۰ درصد در پیشگیری از بروز سقط جنین موفق بوده است. این درحالی است که دکتر سلیمان حیدری، مدیرکل مرکز نظارت و اعتباربخشی امور درمان وزارت بهداشت دقیقا فروردین‌ماه امسال با اشاره به وضعیت سقط جنین غیرقانونی در کشور گفته بود: «طبق بررسی‌های انجام‌شده بالای ۷۰ تا ۸۰ درصد سقط جنین‌های غیرقانونی و غیرپزشکی در خارج از مراکز درمانی انجام می‌شود. البته براساس یک سری فرمول‌هایی آمار مختلفی مطرح شده که از آنجایی که این آمارها قابل اطمینان نیست نمی‌توان آنها را مطرح کرد. هرچند که اگر درست باشند فاجعه‌بار است. به گفته او، سالانه حدود ۱۰ هزار سقط جنین به‌صورت قانونی و به دلایل پزشکی در کشور انجام می‌شود.»

کدام آمار واقعی است؟

پیرو اشاره روز گذشته رئیس‌جمهور به جدی بودن مساله سقط جنین، بهانه‌ای شد تا مجدداً به سراغ آمار سقط جنین برویم و این پرسش را مطرح کنیم که کدام یک از آمار اعلامی در سال‌های اخیر؛ واقعی است؟ و اساساً آمار اعلام‌شده براساس کدام مستندات و چه پژوهش‌هایی مطرح شده است؟

برای موضوع ممنوع نباید استثنا داشت

یکی از افرادی که در سال‌های گذشته از وضعیت سقط جنین در کشور آمار داده بود؛ محمد مهدی آخوندی، رئیس سابق انجمن علمی جنین‌شناسی است. بر همین اساس و به دنبال یافتن پاسخ، «فرهیختگان» با او گفت‌وگوی تلفنی داشته است. آخوندی ضمن تاکید بر این مساله که درحال حاضر آمار جدید و به‌روزی از وضعیت سقط جنین در دست ندارد، درباره آمار ارائه‌شده در سال‌های قبل می‌گوید: «تمام بحث‌هایی که داشتم، مستند به آمار و ارقامی بود که از طریق ورزاتخانه و سازمان نظام پزشکی دریافت کردم. اکنون هیچ اشرافی به موضوع ندارم. برای موضوعی که ممنوع است، نمی‌توانید استنادی داشته باشید. یکی از استناداتم برای این آمار، سازمان نظام پزشکی بود. آنهایی که با مجوز و در چهارچوب قانون سقط درمانی جنین، امکان سقط داشتند. اینها آماری بیش از ۸ الی ۱۰ هزارتا نبود. اما باقی افرادی که سقط می‌کنند و در واقع غیرقانونی اقدام می‌کنند. هیچ وقت در چهارچوب آماری دقیقی قرار نمی‌گیرد و نمی‌توانیم هم آمار دقیقی از اینها داشته باشیم. این آمار مربوط به گزارش‌ها و نتایج اقدامات سقط و عوارضش است. این مساله‌ای بود که خود وزارتخانه و سازمان نظام پزشکی به آن استنباط می‌کردند. این را بدانید که هیچ‌کدام مستند به آمار رسمی نیست. شاید حدود ۲۰ سال پیش اولین نفر آقای ملک‌افضلی اعلام کردند که سالانه حدود ۸۰ هزارتا سقط جنین داریم و بعد هم آمار آرام آرام افزایش پیدا کرد و آماری که دست وزارت بهداشت می‌رسید، خیلی بیشتر از اینها بود. حتی به ۸۰۰ هزار هم آماری داشتیم که منتشر شده بود. وقتی امری ممنوع است نمی‌توان از فردی گواهی انجام آن را گرفت.»

وزارت بهداشت آمار تازه‌ای ندارد، آمارهای قدیمی تخمینی است

همچنین صابر جباری، دبیر قراگه جوانی جمعیت وزارت بهداشت در گفت‌وگو با «فرهیختگان» تاکید دارد که آمار و مطالعات انجام‌شده همه قدیمی است، درحال حاضر آماری در دست وزارت بهداشت نیست و آمار برای چهار الی پنج سال گذشته است. او اما در گفت‌وگو با «فرهیختگان» همچنین در رابطه با آمار محمدبیگی، یکی از اعضای کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی (۲۵۰ تا ۶۵۰ سقط جنین سالانه) می‌گوید: «براساس پژوهش‌های قدیمی ما است. همچنین این آمار براساس تخمین و پیمایش است. ممکن است این عدد کمتر یا بیشتر باشد. خیلی فرقی نمی‌کند. چه بگوییم ۲۰۰ هزار چه ۲۵۰ هزار. کل اعداد بالاست. حتی اگر عدد ۱۰ هزارتا هم بود، آمار بالایی است. اینکه اعداد در رابطه با این مساله بسیار است؛ بخشی به دلیل سخت بودن موضوع است. مساله حوزه فردی خانوادگی است و کتمان می‌شود. اگر در حوزه پزشکی هم انجام داده‌اند، کتمان می‌کنند. چراکه هم گناه است و هم قبح اجتماعی و عنوان مجرمانه قانونی دارد. به‌رحال درآوردن آمارش کار ساده‌ای نیست. تمام آماری که اعلام می‌شود هم از قول ما اعلام می‌شود.»

یک چهارم تعداد مولید سقط جنین داریم

حسین مروتی، دبیر کارگروه تخصصی ستاد ملی، جمعیت و فرزندآوری در ایران نیز معتقد است که آمار سقط جنین در کل دنیا همیشه تخمینی است. چراکه یک عمل قانونی نیست. در کشورهایی که سقط قانونی است، قبل از چهارماهگی قانونی است. بعد از آن غیرقانونی به حساب می‌آید. برای همین تعداد سقط سالیانه همیشه با تخمین سنجیده می‌شود. «در ایران مطالعاتی که صورت گرفته، از ۱۰۰ هزارتا تا ۴۰۰ الی ۵۰۰ هزارتا تخمین زده شده اما حد وسطی که وزارت بهداشت روی سایت خود قرار داده بود، آمار سالیانه ۲۵۰ هزارتا سقط جنین، مبتنی بر مطالعه استاد حق‌دوست بود که استاد اپیدمیولوژی مطرحی است. همان سالی که ۲۵۰ هزار مورد سالیانه مطرح شد، تنها ۶ هزار موردش قانونی است. این نشان می‌دهد که آمارمان بسیار فاجعه‌بار است. این آمار را با کشته‌های تصادفات جاده‌ای مقایسه کنید. کشته‌های جاده‌ای ۱۶ الی ۱۷ هزار مورد است ولی آمار سقط جنین ما سالانه ۲۵۰ هزار مورد غیرقانونی است. متأسفانه برای این مساله هم کار فرهنگی مشخصی نداریم و یک کار جدی سلبی هم انجام ندادیم.» او همچنین درباره رقم ۶۵۰ هزار مورد سقط جنین در سال نیز می‌گوید: «مطالعات در این باره متعدد است. من این مطالعه‌ای که چنین عددی مطرح می‌کنند را ندیدم. اما محتمل است که اصلا چنین مطالعه‌ای صورت گرفته باشد؟ بله. شیوه‌های مختلفی وجود دارد و می‌توان شیوه‌ای پیدا کرد که آمار را بیش از حد نشان دهد. اما چیزی که رسماً در سایت وزارت بهداشت اعلام شد، سالانه ۲۵۰ مورد است که ما باید تک‌تک این رقم هم دل بسوزانیم. ارقام در کاری که باید انجام‌کرده و نوزاد خود را سقط کنند. برخی نیز اعلام کردند برخلاف اینکه این آزمایش‌رای به عدم سلامت جنین دربدن مادر داده بود، نوزادشان در سلامت کامل به دنیا آمد. تا از این ور خبر رسید مجلسی‌ها می‌خواستند این آزمایش‌را ممنوع و توصیه‌ها به انجام آن را از سوی پزشکان جرم‌انگاری کنند. موضوعی که باوکش رسانه‌ها و حتی برخی پزشکان معتبر کشور مواجه شد و این اقدام رانوعی مبارزه با علم اعلام کردند. پیش از این اگر درخواست بسیاری از مادران این بود که آزمایش مربوط به بارداری و غربالگری شامه بیله شود، حالا یکباره خبر ممنوعیت آن به‌گوش می‌رسید. چون قور بود باین کار جلوی سقط‌های ناشی از غربالگری گرفته شود. اما نهضیات قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در ماده ۵۳ خود غربالگری را اختیاری دانست. طبق تبصره ۳ این قانون، آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری جنین صرفاً به درخواست یکی از والدین و با تشخیص پزشک متخصص، مبنی بر احتمال قابل‌توجه نسبت به وجود عارضه جدی در جنین؛ یا خطر جانی برای مادر یا جنین یا احتمال ضرر جدی برای سلامت سایر اعضای جنین در ادامه بارداری مبتنی بر منابع معتبر علمی تجویز می‌گردد، مشروط به آنکه احتمال ضرر آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری حسب مورد اقوی از احتمال یا محتمل ضرر نسبت به جنین و مادر نباشد و همچنین والدین باپژنک احتمال عقابنی سقط در اثر آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری را دارند.

نقدی بر آمارهای متفاوت اعلامی

از میزان سقط جنین در ایران

این آمارها را از کجا می‌آورید؟

بگویید ما هم بدانیم

عطیه همتی

دبیرگروه نقد روز

در چهارسال گذشته هرچند وقت یک‌بار از سوی نهادها و افراد مختلف آماری درباره میزان سقط جنین در ایران اعلام می‌شود که هم فعلاًن حوزه جمعیت و خانواده را دچار شوک می‌کند. هم این سوال را برایشان ایجاد می‌کند که با وجود ممنوعیت سقط جنین غیرپزشکی در ایران، این آمار از کجا آمده است و منبع آن کجاست.

هرمسئول یک آمار!

سال ۹۸ بود که محمد مهدی آخوندی، رئیس انجمن علمی جنین‌شناسی در ایران از آمار قابل توجه روزی ۱۰۰۰ سقط جنین در کشور خبر داد و مساله سقط جنین تحت عنوان یک قتل عام گسترده در رسانه‌ها خبرساز شد. البته آخوندی در جای دیگری در این مصاحبه اعلام کرد که آمار موقی نزدیک به ۷۰۰ هزار سقط در سال هم گزارش شده‌است. درست بعد از این مصاحبه بود که نهادهای مختلف هرچند وقت یک‌بار در قالبی تنگاتنگ اعلام تازه‌ای از عدد آمار زیرزمینی سقط جنین در ایران داشته‌اند. برخی نیز برای آنکه عدد دقیقی نگویند، این عدد را بین ۲۵۰ تا ۶۵۰ هزار تخمین زده‌اند که یک بازه ۴۰۰ هزارتایی غیرمنطقی را شامل می‌شود. این در حالی است که نرخ مولید کشور در سال ۱۴۰۱ کمتر از ۹۰۰ هزار مورد بوده‌است و این به معنای آن است که برهمنیای عدد اعلام‌شده، بیش از نیمی از عدد تولد در کشور، جنین سقط می‌شود. عددی که در چهارسال اخیر هیچ‌گاه مشخص نشد از چه طریقی دریافت شده و تنها از سوی مسئولان در تریبون‌های مختلف اعلام و با توجه به آن تصمیم‌گیری می‌شود. طبق گفته برخی منابع خبری اولین آمار سقط جنین در ایران پس از انقلاب در سال ۹۰، ۷۷ هزار سقط جنین بوده‌است. این عدد در سال‌های اخیر به‌یکباره به ۶۵۰ هزار سقط رسیده؛ عددی که چندان منطقی به نظر نمی‌رسد اما همچنان در رسانه‌ها به آن استناد می‌شود.

سقط جنین و غربالگری

در سال ۱۴۰۰ بود که نهمه‌هایی از مجلس برای ممنوع‌کردن آزمایش غربالگری برای زنان باردار شنیده شد. مخالفان غربالگری معتقد بودند این آزمایش‌ها دارای خطای زیادی است و همین خطا باعث شده که مادران باردار به آن استناد کرده و نوزاد خود را سقط کنند. برخی نیز اعلام کردند برخلاف اینکه این آزمایش‌رای به عدم سلامت جنین دربدن مادر داده بود، نوزادشان در سلامت کامل به دنیا آمد. تا از این ور خبر رسید مجلسی‌ها می‌خواستند این آزمایش‌را ممنوع و توصیه‌ها به انجام آن را از سوی پزشکان جرم‌انگاری کنند. موضوعی که باوکش رسانه‌ها و حتی برخی پزشکان معتبر کشور مواجه شد و این اقدام رانوعی مبارزه با علم اعلام کردند. پیش از این اگر درخواست بسیاری از مادران این بود که آزمایش مربوط به بارداری و غربالگری شامه بیله شود، حالا یکباره خبر ممنوعیت آن به‌گوش می‌رسید. چون قور بود باین کار جلوی سقط‌های ناشی از غربالگری گرفته شود. اما نهضیات قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در ماده ۵۳ خود غربالگری را اختیاری دانست. طبق تبصره ۳ این قانون، آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری جنین صرفاً به درخواست یکی از والدین و با تشخیص پزشک متخصص، مبنی بر احتمال قابل‌توجه نسبت به وجود عارضه جدی در جنین؛ یا خطر جانی برای مادر یا جنین یا احتمال ضرر جدی برای سلامت سایر اعضای جنین در ادامه بارداری مبتنی بر منابع معتبر علمی تجویز می‌گردد، مشروط به آنکه احتمال ضرر آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری حسب مورد اقوی از احتمال یا محتمل ضرر نسبت به جنین و مادر نباشد و همچنین والدین باپژنک احتمال عقابنی سقط در اثر آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری را دارند.

مقایسه میزان سقط در ایران با میزان سقط باقی کشورهای نامی خواند

آمار سقط جنین در ایران در حالی خیلی ساده ۶۵۰ هزار عدد یا ۷۰۰ هزار اعلام می‌شود که ایالات متحده آمریکا با حدود ۳۳ میلیون جمعیت و سه‌ل‌الوصول بودن سقط جنین و آزادی در این مورد در سال ۲۰۲۳، ۹۳۰ هزار مورد اعلام شده‌است. در کشور انگلستان با جمعیت ۵۵ میلیونی که سال‌ها بالاترین نرخ سقط جنین در اروپا در اختیار خود داشت، طبق آمار ی در سال ۲۰۲۲، تعداد کل سقط جنین برای ساکنانش و ولز از ماه ژانویه تا ژوئن بیش از ۱۲۳ هزار مورد بوده‌است که عدد آن نسبت به نمونه سال خود ۱۷ درصد افزایش داشته است.

مقایسه این دو نمونه با آمار اعلامی از سوی مسئولان ایرانی به‌وضوح نشان می‌دهد اصلا مشخص نیست که این آمار دقیقاً به چه سند و بر چه اساسی اعلام می‌شود و منبع تحقیقاتی که این اعداد را نشان می‌دهد چه چیزی بوده‌است.

آمار سقط را به آمار مولید نرسانید

نرخ مولید در کشور در سال ۱۳۹۸ بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار نفر اعلام شده‌است. در سال ۹۸ محمد مهدی آخوندی، رئیس انجمن جنین‌شناسی اعلام می‌کند که برخی منبع‌های موثق تا ته ۷۰۰ هزار مورد سقط را نیز آمار داده‌اند. این یعنی اگر همه جنین‌های سقط‌شده متولد می‌شدند، آمار مولید کشور به نزدیک ۱۸۰۰ مورد می‌رسید. عدد بسیار بزرگی که تنه به آمارهای فرزندآوری دوران دهه شصت می‌زند. در حالی که حتی در سال ۱۳۷۵ نرخ مولید کشور حدود یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر بوده‌است. دقیقاً دورانی که میزان سقط کشور ۹۰ هزار مورد اعلام شده‌است. باین قیاس باز هم آمار داده‌شده، منطقی به نظر نمی‌رسد و این طور که پیداست کم‌کم شاهد این هستیم که آمارهای اعلامی از سقط جنین کشور به میزان مولید برسد!

بررسی میزان عدد سقط با آزمایش مثبت بتا

نامشخص بودن منبع آماری و حتی روش و شیوه تحقیق و مطالعات پزشکی درخصوص سقط جنین باعث انتشار این دست از آمارهای متفاوت در این حوزه شده‌است که هر نهاد و مسئولی به فراخور احوالات و مسئولیت‌های خود یک عدد را برای اعلام کردن بر می‌گزیند. برخی شنیده‌ها حاکی از آن است که این ممکن است که آمار از روی میزان مثبت شدن آزمایش بتا یا همان آزمایش خون معروف به بارداری در قیاس با میزان مولید اعلام می‌شود. این‌طور که عدد میزان مولید از عدد کسانی که در طول سال آزمایش بارداری می‌دهند کسر می‌شود و مابه‌التفاوت آن به عنوان عدد سقط در نظر گرفته می‌شود. اما باز هم هیچ مسئولی روی این گزاره صحه نمی‌گذارد.

آمارهای متفاوت از سقط، صحت باقی آمارهای اعلامی را زیر سوال می‌برد

با این حال این نوع آماردهی از سوی نهادهای مختلف که در گزارش‌ها به آن استناد می‌شود اصلاً تبعات خوبی برای کشور ندارد. عدد بالای اعلام‌شده توسط مسئولان نشان از سقوط اخلاقی دارد. در حالی که همچنان سقط جنین یکی از قبح‌های جدی در جامعه ایرانی است. این آمارهای متناقض و اثرورائی آن روی جامعه حتی صحت و سقم باقی آمارهای اعلامی در کشور را به‌خصوص در حوزه بهداشت و سلامت زیر سوال می‌برد. به‌خصوص آنکه قوانین با توجه به همین آمارها وضع می‌شوند و می‌توان ماجرای غربالگری و حاشیه‌های به‌وجود آمده درباره آن را یکی از اثرات همین آمارهای اعلامی درباره نرخ بالای سقط جنین در کشور دانست.

فرهنگ نخبگان

نقد روز

<div><div>🗞️</div><div><div>سه‌شنبه ۲۵ مهر ۱۴۰۲</div></div></div>
<div><div>📺</div><div><div>شماره ۳۹۸۳</div></div></div>
<div><div>🌐</div><div><div>www.fdn.ir</div></div></div>
<div><div>🔗</div><div><div>FARHIKHTEGADAILY</div></div></div>

